

İNŞAAT VE TESİSAT

***BU RAPOR KAYNAKÇADA BELİRTİLEN GÖSTERGELERDEN VE YAYINLARDAN DERLENMİŞTİR.**

İÇİNDEKİLER

İNŞAAT ve TESİSAT SEKTÖRÜ

TÜRKİYE İNŞAAT VE TESİSAT SEKTÖRÜ

SEKTÖRÜN YAPISAL SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

A. YURT İÇİ MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ KARŞILAŞILAN SORUNLAR

- Enerji Sektörü Yatırımlarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri
- Müteahhitlik Mesleği Sorunlar ve Çözüm Önerileri

B. YURT DIŞI MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ

- Yurt Dışı Müteahhitlik Firmaları Objektif Kriterler Ve Standartlar Çerçevesinde Sınıflandırılmalıdır
- Yeni İş İmkânlarının Kaçırılmaması İçin Teminat Mektubu Sorunu Çözülmelidir
- Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri “Hizmet İhracatçısı” Olarak Kabul Edilmelidir

C. İNŞAAT SEKTÖRÜNDE İSTİHDAMIN TEŞVİKİ

Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetlerinde Sorunlar Ve Çözüm Önerileri

- Yurtdışı İstihdama Yönelik Teşvik Sistemi Oluşturulmalıdır
- Yurtdışı İstihdamda Teşvik Uygulaması Talepleri
- Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetlerinin Ağırlıklı Olduğu Ülkelerle Sosyal Güvenlik Anlaşmaları İmzalanmalıdır
- Yurtdışı İstihdamı Düzenleyen Sosyal Güvenlik Mevzuatı Tek Genelgede Birleştirilmelidir
- Yurtdışında Çalışan Türk İşçileri İçin İşverenlerce Yapılmış Olan Sağlık Giderleri Kurum Tarafından Kısa Sürede Ödenmelidir
- Yurtdışında Çalışacak İşçilerin Mesleki Niteliklerinin Belirlenmesi Ve Belgelenmesi Önemlidir
- Asgari İşçilik Oranları Teknolojik Değişimler Göz önüne Alınarak Güncellenmeli Ve Bazı İşler Açısından Kaldırılmalıdır
- Güvenli İşyerleri, Primleri Düşürülerek Ödüllendirilmeli Ve Çeşitli Yöntemlerle Teşvik Edilmelidir

D. KAMU İHALE KANUNUNA İLİŞKİN SORUNLAR

- Aşırı Düşük Teklif Sorgulamasında Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri
- Belli İstekliler Arasındaki İhale Usulünde Ön Yeterlilik İncelemesinde Mesleki Ve Ekonomik Kriterlerin En Üst Sınırlardan İstenilmemesi
- Ekonomik Ve Mali Yeterlilik Kriterlerinin Yükseltilmemesi Ve Hatta Düşürülmesi Gereği
- Devir Edilen İşlerde İş Deneyim Belgesi Düzenlenmesi
- Sektörün AB Uyum Sürecinde Geldiği Nokta, Karşılaştıkları Uyum Sorunları
- AB Uyum Sürecine Yönelik Sektörde Yürütülen Faaliyetler

SEKTÖRÜN REKABET GÜCÜNÜN ARTTIRILMASI VE VERİMLİLİK

Sektörün Güçlü Yönleri, Zayıf Yönleri, Fırsatlar, Tehditler

2023 YILI İNŞAAT VE TESİSAT HEDEFİ

İNŞAAT ve TESİSAT SEKTÖRÜ

- 2013 yılında Yabancıların Gayrimenkul Alımı 3,05 Milyar Dolar.
- 2013 yılında Yurtdışında Alınan Taahhüt İşlerinin Toplamı 31,3 Milyar Dolar.
- İnşaat Sektöründe İstihdam Kasım Ayında En Üst Seviyelerinde.
- İnşaat Sektörü Güven Endeksi ile Yeni Alınan İnşaat İşlerinde Hızlı Artış.
- 2013 Yılında Konut Satışları Yüzde 63,2 Arttı; 1.144.989 Adet.
- Yeni Konut Fiyatlarında Yıllık Artış Yüzde 13,3.
- Konut İnşaat Maliyetleri 2013 yılında yüzde 7,1 Arttı.
- Aylık Konut Kredisini Ortalama Faiz Oranı Yüzde 1,04.
- 2013 yılında İnşaat Malzemesi Sanayi Üretimi Yüzde 4,5 Arttı.
- 2013 yılında İnşaat Malzemelerine Talep Kamu Yatırımlarından ve Devam Eden İnşaatlardan Gelirken, İhracatın Talep Katkısı Daha Sınırlı Kaldı.
- 2013 yılında İnşaat Malzemesi İhracatı Yüzde 0,6 Artarak 21,28 Milyar Dolar.
- 2013 yılında İnşaat Malzemesi İthalatı Yüzde 21,3 Artarak 10,37 Milyar Dolar.
- 2014 yılı Ekonomik Hedefleri Aşağı Yönlü Revize Edilebilir.
- Sanayi Üretimi Aralık Ayında Yüzde 6,9 Arttı.
- İşsizlik Kasım Ayında Yüzde 9,9.
- Cari Açık 2013 Yılında Beklentileri Aştı; 65,0 Milyar Dolar.
- Döviz Kurları Artışı İle Enflasyon Yükseliyor.
- Kredi Büyümesi Yavaşlıyor; Yıllık Yüzde 24,1.
- Türk Lirası Faiz Oranları Artıyor.
- Türk Lirası Merkez Bankası'nın Kuvvetli Faiz Artışları Sonrası İstikrar Arıyor.
- AB Ekonomisinde Büyüme Sürüyor; Dördüncü Çeyrekte Yüzde 0,4.
- ABD Merkez Bankası FED Parasal Genişlemeden Çıkışı Sürdürüyor.
- Gelişen Ülkelerdeki Dalgalanma Türkiye'yi De Etkiliyor.
- 2013 Yılında Dünya Mal Ticareti Yüzde 2,6 Büyüdü.
- ABD'de İnşaat ve Konut Sektörlerinde Toparlanma Sürüyor.
- ABD'de Konut Fiyatlarında Artış Yoğun Kış Koşulları İle Yavaşladı.
- AB İnşaat Sektöründe Küçülme Yavaşlıyor.
- İnşaat Malzemesi Fiyatları Durağan Seyrediyor.

TÜRKİYE İNŞAAT VE TESİSAT SEKTÖRÜ¹

2013 yılında Yabancıların Gayrimenkul Alımı Yüzde 15,7 Artarak 3,0 Milyar Dolar olmuştur. Türkiye'de inşaat ve inşaat malzemeleri sektörüne talep yönü ile destek olacak bir gelişme mütekabiliyet yasasının çıkarılması ve böylece yabancılara gayrimenkul satışının kolaylaştırılması olmuştur.

Düzenlemenin 2012 Haziran ayında çıkması ardından 2012 yılı ikinci yarısında yabancıların gayrimenkul alımı 1,38 milyar dolar olmuştur. 2013 yılı dokuz ayında ise yabancıların gayrimenkul alımı 1,99 milyar dolar olarak gerçekleşmişti. Son çeyrekte ise yabancıların gayrimenkul alımı hızlanarak 1,05 milyar dolara ulaşmıştır. 2013 yılında toplam satış ise 3.05 milyar dolar olmuştur. Yabancılara gayrimenkul satışları kademeli olarak artmaktadır.

TABLO.1 YABANCILARIN GAYRİMENKUL ALIMLARI

DÖNEM	MİLYON DOLAR
2011	461
2011	781
2011	264
2011	507
2011	2.013
2012	557
2012	702
2012	586
2012	791
2012	2.636
2013	719
2013	600
2013	680
2013	1.050
2013	3.049

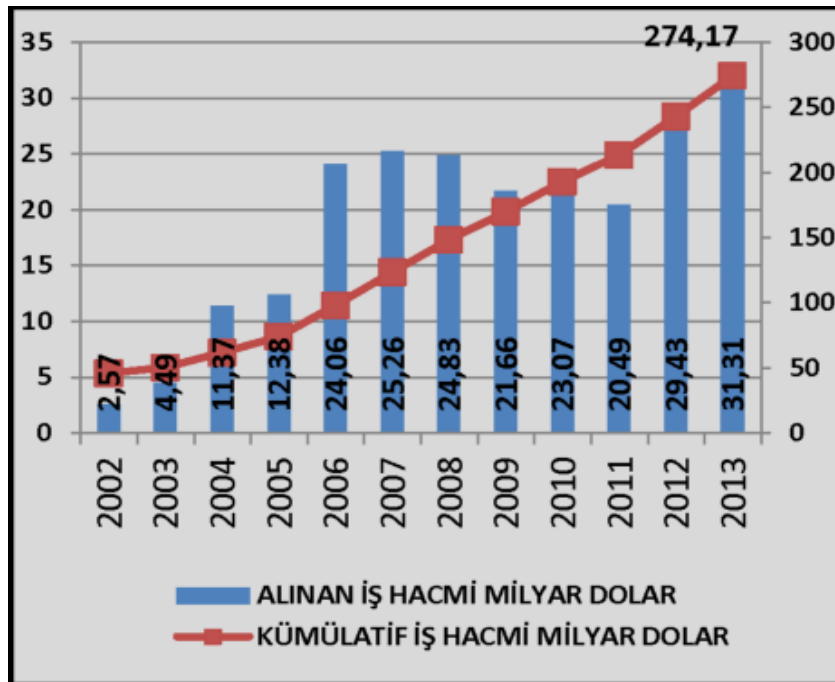
Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

¹ http://www.tmb.org.tr/arastirma_yayinlar/tmb_bulten_nisan12.pdf

2013 Yılı Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Toplamı 31,3 Milyar Dolar

Türk Müteahhitlik sektörünün yurtdışı faaliyetleri olumsuz küresel ekonomik ve bölgesel siyasi koşullara rağmen performansını sürdürmektedir. 2013 yurtdışında alınan işlerin tutarı 31,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Böylece birikimli işlerin tutarı da 274,17 milyar dolara yükselmiştir. Yurtdışında alınan işlerdeki genişleme inşaat malzemesi ihracatı için de katkı sağlayacaktır.²

ŞEKİL.1 Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri

Kaynak: T.C Ekonomi Bakanlığı

İnşaat Sektöründe İstihdam Kasım Ayında 1,89 Milyon Kişi ile yüksek seviyelerini korumuştur. 2013 yılı Kasım ayı itibariyle inşaat sektöründe istihdam geçen yılın Kasım ayının da üzerindedir. İnşaat sektörünün toplam istihdam içindeki payı ise yüzde 7,4 olmuştur.

² <http://www.ydmh.gov.tr/detay.cfm?sayfa=D4ADF6DB-DF64-341A-696F85F98E5EEFE1>

TABLO.2 İNŞAAT SEKTÖRÜNDE İSTİHDAM

DÖNEM	TOPAM İSTİHDAM (000 KİŞİ)	İNŞAAT SEKTÖRÜ İSTİHDAM (000 KİŞİ)	İNŞAAT SEKTÖRÜ PAY %
2012 MART	23.817	1.400	5,9
2012 HAZİRAN	25.282	1.828	7,2
2012 EYLÜL	25.367	1.891	7,5
2012 ARALIK	24.766	1.647	6,7
2013 MART	24.974	1.603	6,4
2013 HAZİRAN	26.319	1.942	7,4
2013 EYLÜL	25.808	1.879	7,3
2013 EKİM	25.648	1.954	7,6
2013 KASIM	25.443	1.889	7,4

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

İnşaat Sektöründe Güven Endeksinde Yeni Yıl İle Artış

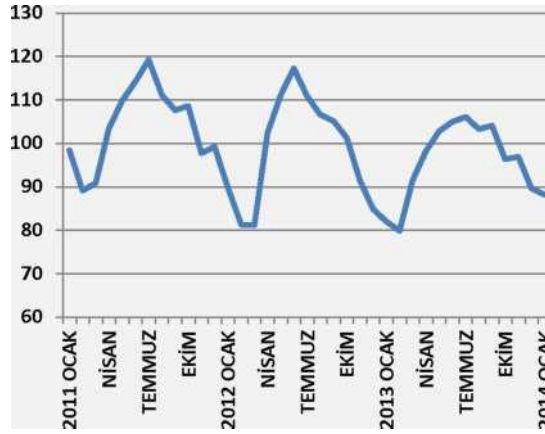
İnşaat sektörü güven endeksi 2013 yılının Mart ayından itibaren gerileme içinde olmuştu. Aralık ayında da bu gerileme eğilimi devam etmişti. Yeni yılın ilk ayında ise inşaat sektörü güven endeksinde önemli bir artış yaşanmıştır. İnşaat sektörü güven endeksi Ocak ayında 13,6 puan birden artmıştır. İnşaat sektörü güven endeksi geçen yılın Ocak ayında göre 6,3 puan daha yüksekte bulunmaktadır.³

³ http://imsad.org/docs/sv_1ceyrek_insaat_sektor_veri.pdf

Mevcut İnşaat İşleri Seviyesi Ocak Ayında Durağan

2013 yılının başından itibaren mevcut inşaat işlerinde yaşanan toparlanma Temmuz ayına kadar artış göstermişti. Mevcut inşaat işleri seviyesi Ağustos ayından itibaren ise kademeli bir gerileme eğilimi içine girmişti. Yeni yılın ilk ayında ise mevcut inşaat işleri seviyesi çok sınırlı bir gerileme ile durağan bir eğilim göstermektedir. Mevcut İnşaat işlerindeki bu durağanlığa rağmen Ocak ayı iş seviyesi geçen yılın Ocak ayına göre 6,1 puan daha yüksekte bulunmaktadır.

ŞEKİL.2 SON ÜÇ AY İNŞAAT FAALİYETLERİ 2010=100

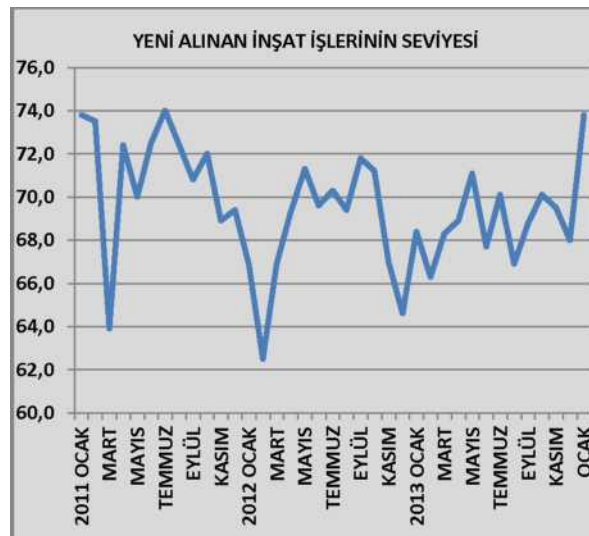

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Yeni Alınan İnşaat İşleri Ocak Ayında Arttı

İnşaat sektöründe yeni alınan işler de 2013 yılında Mayıs ayına kadar devam eden toparlanma Haziran ayında durduktan sonra yılsonuna kadar gerileme eğilimi içinde olmuştur. Yeni yılın ilk ayında ise yeni alınan inşaat işlerinde bu kez 5,8 puan gibi önemli bir artış yaşanmıştır. Ocak ayında yeni ayına göre 5,4 puan daha yüksekte bulunmaktadır.

ŞEKİL.3 YENİ ALINAN İNŞAAT İŞLERİ 2010=100

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Konut Satışları 2013 Yılında Yüzde 63,2 Arttı

2013 yılında konut satışları yüzde 63,2 artarak 1.144.989 adet olarak gerçekleşmiştir. İpotekli satışlar 456.224 adet, diğer konut satışları ise 688.765 adet olmuştur.

2013 yılında konut satışlarında tarihi bir seviyeye ulaşılmıştır. Konut satışları ile birlikte mevcut konut üretiminin de karşılandığı ve yeni konut başlangıçlarının tetiklendiği görülmektedir.

Konut satışlarındaki artışta yüzde 1 KDV'li konut alımından istifade edilmesi için öne çekilen talep ile birlikte aylık ortalama konut kredisi faizlerinin yıl genelinde yüzde 1'in altında seyretmesi etkili olmuştur.

TABLO. 3 KONUT SATIŞLARI

DÖNEM	TOPLAM KONUT SATIŞLARI	İPOTEKLİ KONUT SATIŞLARI	DİĞER KONUT SATIŞLARI
2011 Q1	173.949	82.878	91.071
2011 Q2	194.888	87.580	107.308
2011 Q3	162.648	60.894	101.754
2011 Q4	176.790	57.923	118.867
2011	708.275	289.275	419.000
2012 Q1	144.845	48.753	96.092
2012 Q2	173.515	67.840	106.035
2012 Q3	170.313	66.790	103.543
2012 Q4	212.928	87.113	125.815
2012	701.621	270.136	431.485
2013 Q1	273.826	115.508	158.318
2013 Q2	295.010	129.818	165.192
2013 Q3	293.318	115.416	177.902
2013 Q4	282.835	95.482	187.353
2013	1.144.989	456.224	688.765

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Konut İnşaat Maliyetlerinde Yıllık Artış Yüzde 7,1

İnşaat maliyetlerine ilişkin olarak açıklanan dördüncü çeyrek dönem verileri değerlendirildiğinde konut inşaat maliyetlerinde son bir yıllık artış yüzde 7,1 olarak gerçekleşmiştir. Konut inşaat maliyetleri içinde işçilik maliyetleri yine son bir yıl içinde yüzde 7,3, malzeme maliyetleri ise yüzde 7,0 artış göstermiştir.

Konut inşaat maliyetlerindeki artışın son bir yılda enflasyon ile hemen aynı seviyelerde gerçekleştiği görülmektedir. Ancak döviz kuru artışları ile birlikte yeni yılda maliyetlerin ve enflasyonun artışı hızlanabilecektir.

TABLO. 4 KONUT İNŞAAT MALİYETLERİ 2005=100

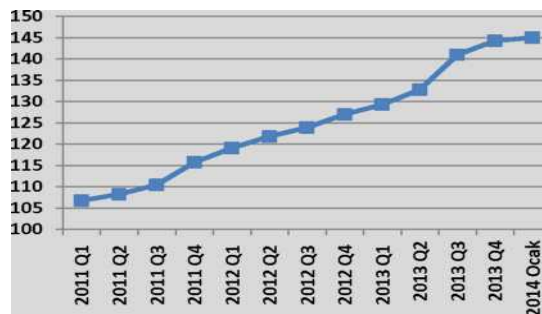
DÖNEM	GENEL	İŞÇİLİK	MALZEME
2011 Q1	154.49	174.45	149.23
2011 Q2	161.11	178.52	156.52
2011 Q3	166.88	179.72	163.50
2011 Q4	168.48	180.55	165.30
2012 Q1	170.66	183.93	167.16
2012 Q2	171.73	188.76	167.24
2012 Q3	171.83	190.03	167.16
2012 Q4	172.6	191.0	167.7
2013 Q1	175,8	196,2	170,4
2013 Q2	178,6	200,1	172,9
2013 Q3	182,7	202,4	177,5
2013 Q4	184,8	204,9	179,5

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Yeni Konut Fiyatları Yıllık Artışı Yüzde 13,3

Yeni konut fiyatları 2014 yılı Ocak ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 13,3 artmıştır. Bir önceki aya göre ise artış 0,5 puan olmuştur. Son bir yılda yeni konut fiyatlarında en yüksek artış yüzde 14,3 ile 3+1 tipi konutlarda gerçekleşmiştir. Yeni konut fiyatlarındaki artış Ocak dahil olmak üzere son dört ayda yavaşlamıştır.

ŞEKİL.4 YENİ KONUT FİYAT ENDEKSİ(2010=100)

Kaynak: GYODER-REIDIN Yeni Konut Fiyat Endeksi

2013 Yılıının Üçüncü Çeyrek Döneminde Konut Kredisi Kullanan Sayısı 130.353

2013 yılının üçüncü çeyrek döneminde yeni konut kredisi kullanan sayısı 130.353 kişi olurken, 11,2 milyar TL tutarında kredi alınmıştır. Yılın ilk iki çeyreğinde kullanılan konut kredisi sayısı hızla artmışken üçüncü çeyrekte yavaşlama oluşmuştur. Üçüncü çeyrekte başlayan faiz artışları konut kredisi kullanımındaki iştahı yavaşlatmıştır.

TABLO.5 DÖNEM İÇİ KULLANILAN KREDİLER

DÖNEMLER	KREDİ MİLYON TL	KREDİ SAYISI
2011 Q1	9.771	135.164
2011 Q2	9.379	124.631
2011 Q3	5.327	75.063
2011 Q4	5.279	79.175
2011	29.756	414.033
2012 Q1	4.799	66.589
2012 Q2	6.814	87.843
2012 Q3	6.521	85.355
2012 Q4	10.333	133.006
2012	28.467	372.793
2013 Q1	12.339	152.495
2013 Q2	16.918	198.034
2013 Q3	11.196	130.353

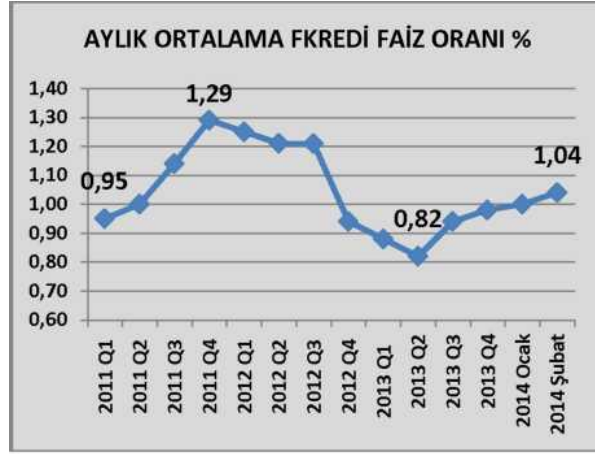
Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği

Konut Kredisi Ortalama Faizi Şubat Ayında Ortalama Yüzde 1,04

Konut kredisi aylık ortalama faiz oranları 2013 yılını yüzde 0,98 seviyesinden kapattıktan sonra 2014 yılına artış eğilimi içinde girmiştir. Ortalama konut kredisi faiz oranları Ocak ayında yüzde 1,0 seviyesine çıkmıştır. Şubat ayında ise Merkez Bankası'nın yüksek faiz artışları sonrasında konut kredisi aylık ortalama faiz oranları da ortalama yüzde 1,04 seviyesine yükselmiştir.

Merkez Bankası'nın bankaları fonlama maliyetindeki artışlar ile birlikte konut kredisi ortalama faiz oranlarının önümüzdeki aylar içinde de artış göstermesi beklenmektedir.

ŞEKİL.5 KONUT KREDİSİ AYLIK ORTALAMA FAİZ ORANLARI %

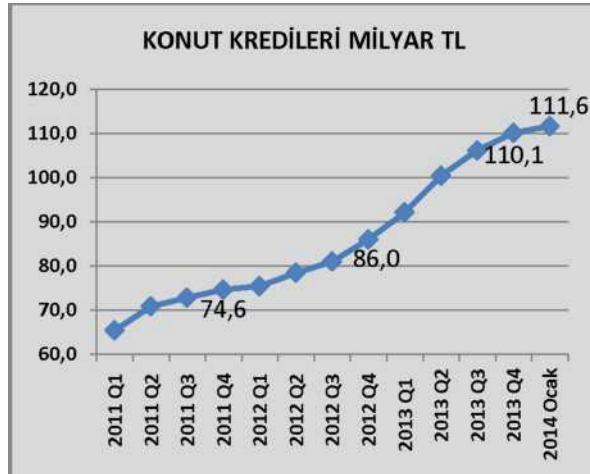

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Toplam Konut Kredileri Ocak Sonunda 111,6 Milyar TL

Toplam konut kredilerindeki artış hızı son aylarda yavaşlamaktadır. Ocak ayı sonunda konut kredileri 111,6 milyar TL'ye ulaşmıştır. Ocak ayında konut kredilerinde yıllık büyüme yüzde 25,0'dir."

ŞEKİL.6 KONUT KREDİLERİ STOKU

Kaynak: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

2013 yılında Üretim Artışında Soğutma- Havalandırma Donanımları, Alçı, Doğramacılık Ürünleri, Parkeler ve Elektrikli Ekipmanlar İlk Beş Sırada; İnşaat malzemeleri sanayi üretimi 2013 yılında alt sektörler itibariyle önemli farklılıklar göstermiştir. 2013 yılında en yüksek sanayi üretimi gerçekleşen ilk beş sektör sırası ile Soğutma-Havalandırma Donanımları, Alçı, Doğramacılık Ürünleri, Parkeler ve Elektrikli Ekipmanlar olmuştur. Bu sektörlerde sanayi

büyümesi yüzde 9,6 ve üzerinde olmuştur.

Bu ilk beş sektörü takip eden ikinci beş sektör ise diğer musluk ve vana/valfler, düz camlar, kablolar, çimento ve boya/vernük ve benzeri kaplama maddeleri olmuştur. Bu sektörlerde yıllık sanayi büyümesi yüzde 5,8 ile yüzde 8,7 arasında gerçekleşmiştir.

İnşaat malzemelerinde diğer önemli alt sektörlerden inşaat demiri üretimi yüzde 4,3 çelikten profiller ise yüzde 2,5 büyüme göstermiştir. Plastik inşaat malzemelerinde büyüme yüzde 5,3 hazır betonlarda yüzde 5,0 ve inşaat amaçlı beton üretiminde büyüme ise yüzde 2,6 olmuştur.

2013 yılında altı alt sektörde sanayi üretimi geçen yıla göre azalmıştır. Seramik sıhhi ürünler imalatı yüzde 0,5 ve seramik karo imalatı yüzde 0,4 gerileme göstermiştir. Metal yapı ve parçaları üretimi yüzde 1,0, merkezi ısıtma radyatörleri üretimi yüzde 1,8 ve teknik camlar üretimi yüzde 4,1 küçülmüştür. En kuvvetli üretim azalışı yüzde 7,7 ile kilit ve menteşe alt sektöründe gerçekleşmiştir. 2013 yılında inşaat malzemesi sanayilerinde büyümeyi etkileyen temel unsur kamu inşaat yatırımları olmuştur. Özel sektör yatırım harcamalarının talep etkisi daha sınırlı kalmıştır. 2013 yılının tamamında ihracatın da inşaat malzemesi sanayinde büyümeye katkısı oldukça sınırlı kalmıştır. Tüm alt sektörlerde 2013 yılında ihracat artışı oldukça zayıf olmuştur

2014 yılında ise hem özel sektör inşaat harcamalarının hem de ihracatın sanayi üretimindeki büyümeye daha çok katkı sağlaması beklenmektedir.

TABLO.6 ALT SEKTÖRLERDE SANAYİ ÜRETİMİ BÜYÜME OCAK-ARALIK VE ARALIK

ALT SEKTÖRLER	OCAK-ARALIK	ARALIK
SOĞUTMA VE HAVALANDIRMA DONA.	21,8	134,1
İNŞAAT AMAÇLI ALÇI ÜRÜNLERİ	18,6	20,9
BİNA DOĞRAMACILIĞI VE MAR. ÜRÜN.	11,1	-20,7
BİRLEŞTİRİLMİŞ PARKE YER DÖŞEME	10,4	16,8
ELEKTRİKLİ AYDINLATMA EKİPMAN.	9,6	16,8
DİĞER MUSLUK VE VALF/VANA	8,7	7,9
DÜZ CAM	8,5	21,9
KABLolar	8,2	17,0
ÇİMENTO	7,4	-6,5
BOYA, VERNİK VE BENZERİ KAP. MAD	5,8	9,7
PLASTİK İNŞAAT MALZEMESİ	5,3	2,8
HAZIR BETON	5,0	1,2
TAŞ VE MERMERLER	4,6	5,7
ANA DEMİR VE ÇELİK ÜRÜNLERİ (İNŞAAT DEMİRİ)	4,3	10,5
KİREÇ VE ALÇI İMALATI	2,8	-4,8
İNŞAAT AMAÇLI BETON ÜRÜNLERİ	2,6	8,5
ÇELİKTEN TÜPLER, BORULAR, İÇİ BOŞ PROFİLLER BAĞLANTI PARÇA İMALATI	2,5	-9,0
METALDEN KAPI VE PENCERE	2,0	17,0
FİRİN.KİLDEN TUĞLA, KARo VE İNŞ.MAL	0,9	-6,4
SERAMİK KARo VE KALDIRIM TAŞLARI	-0,4	13,9
SERAMİK SİHHİ ÜRÜNLERİ	-0,5	10,9
METAL YAPI VE YAPI PARÇALARI	-1,0	-11,6
MERKEZİ ISITMA RADYATÖRLERİ SICAK SU KAZAN	-1,8	-8,0
DİĞER CAMLAR (TEKNİK CAM)	-4,1	-24,9
KİLİT VE MENTEŞE	-7,7	-11,5

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

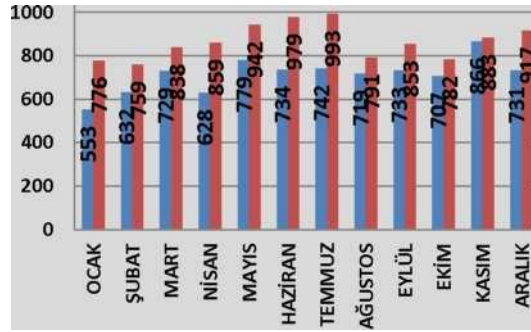
İhracat Artış Performansı Zayıf

2013 yılının tamamında inşaat malzemesi ihracatında artış performansı zayıf kalmıştır. Aralık ayında ihracat artışı sadece yüzde 3,0 artmıştır.

İthalatta Artış Yavaşlıyor

2013 yılının genelinde inşaat malzemesi ithalatı artış eğilimi içinde olmuştur. Son aylarda ithalat artışı yavaşlamıştır. Aralık ayında ise ithalat artışı yeniden hızlanarak yüzde 25,4 olarak gerçekleşmiştir.

ŞEKİL.7 İNŞAAT MALZEMELERİ İTHALATI AYLIK

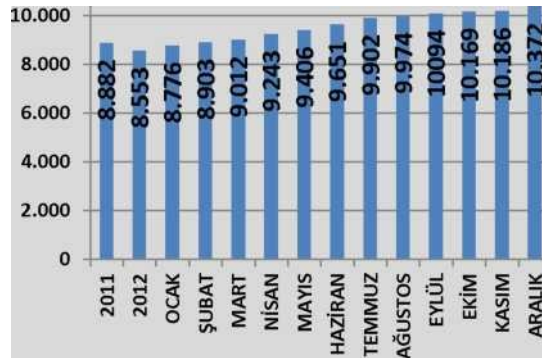
Yıllık İhracat 21,28 Milyar Dolar

2013 yılında inşaat malzemeleri yıllık ihracatı 21,28 milyar dolarda kalmıştır. Yılbaşından itibaren ihracat artışı zayıf gerçekleşmiştir. Pazarlardaki yavaşlama ihracatı olumsuz etkilemiştir.

Yıllık İthalat 10,37 Milyar Dolar

2013 yılında inşaat malzemeleri ithalatı 10,37 milyar dolara ulaşmıştır. Geçen yıla göre ithalat yüzde 21,3 oranında artmıştır.

ŞEKİL.8 İNŞAAT MALZEMELERİ İTHALATI YILLIK YILLIK

SEKTÖRÜN YAPISAL SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

A-YURT İÇİ MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Enerji Sektörü Yatırımlarında Karşılaşılan Sorunlar

Ülkemizde son dönemde çok sayıda enerji yatırımının gündemde olması bu alandaki sorunların çözümünü de acil hale getirmiştir. Hidroelektrik santrallerin devlet denetiminde özel sektör yatırımı ile gerçekleştirilmesi ve devam etmekte olan projelerin hızla tamamlanarak ekonomiye kazandırılması gerekmektedir. Ancak idari, mali, yasal sorunların bir an önce aşılması gerekmektedir.

Çözüm Önerileri

- a. Enerji yatırımlarının realize edilmesinde çok sayıda kurum ve kuruluşla ilişki kurulmak, onay, izin ve/veya ruhsat alınmak zorunda kalınmaktadır. Kurumlar arası yetki kargaşasının sona erdirilmesi zorunlu görülmektedir.
- b. İdarelerin işlem ve incelemelerini tamamlaması için süre konulması ve buna mutlaka uyulması sağlanmalıdır.
- c. Enerji yatırımlarında çok farklı idarelere muhatap olunması ve idareler arasındaki koordinasyonsuzluklar nedeniyle çok ciddi zaman kayıpları yaşanmakta, gereksiz formalite ve bürokratik engeller oluşturmaktadır. Bu gecikmeler, yüklenicilerin sözleşme sorumluluklarının kendi iradeleri dışında nedenlerle ihlali sonucunu yaratmakta, bu da yine yüklenicilerin haksız yere cezai sonuçlarla karşılaşmalarına neden olmaktadır.
- d. Kamulaştırma işlemleri proje öncesinde tamamlanmalıdır.
- e. İmar planı hazırlanması uzun zaman almaktadır. İmar Kanunumuzda enerji projelerinin özelliklerini dikkate alan düzenlemelerin yer alması bunun başlıca nedenlerinden biridir. Enerji projelerinin özelliği düşünülerek özellikle mücavir alan dışında kalan projelerin İmar Kanunu'ndan istisna tutulması ya da kanuna bu yönde özel hükümler konulması gerekmektedir.
- f. İnşaat, Elektrik ve Mekanik Kesin Projelerin onay süreleri uzun sürmektedir. Projeler ile ilgili istenilenlerin birçoğunun kesin proje aşamasında temininin mümkün olmaması özellikle elektrik ve elektro-mekanik aksam ile ilgili detay imalat bilgileri) süreyi uzatan sebeplerden biridir.

Projelerin DSİ ve Enerji İşleri Genel Müdürlüğü tarafından ayrı ayrı incelenmesi yerine, tek bir kurum tarafından incelenerek karar verilmesi projelerin hayata geçirilmesine hız kazandıracaktır. Tercihen proje onayı, DSİ gibi tecrübeli kurumlar tarafından yapılmalıdır.

Proje riski tamamen yatırımcı da olduğu için bu detayda projelerin onay sürecinden geçmemesi, tetkik için süre tayin edilmesi gerekmektedir.

Müteahhitlik Mesleği Tanımlanmalıdır

Ülkemizdeki hızlı nüfus artışı, gelişme sürecini bir an evvel tamamlama zorunluluğu hızlı yapılaşmayı gerekli kılmaktadır. Hızlı yapılaşma ve kalite sorununu aynı anda çözmek zorunda olan inşaat sektöründe müteahhitlik kesimini yakından ilgilendiren önemli sorun kalitesiz üretimin neden olduğu itibar kaybı ve imaj erozyonudur.

İhalelerde kıyasıya fiyat kırma yarışı ve kalitesiz yapı üretimi ülkemizde yaşanan doğal afetler nedeni ile can ve mal kayıplarına neden olmuş, ayrıca bu durum nitelikli iş yapan firmaların giderek artan oranda piyasadan dışlanması sonucunu doğurmuştur.

İnşaat sektörüne girişte hiçbir asgari koşulun bulunmaması, sektörde yaşanan imaj erozyonunun temel nedenlerinin başında gelmektedir.

Çözüm Önerileri

3194 sayılı Kanun'da 09.12.2009 tarih - 5940 S.K. / 3. Madde yapılan değişiklikle; yapı müteahhitlerinin kayıtları ile şantiye şefleri ve yetki belgeli ustaların çalıştırılması hususunda yeni bir düzenleme getirilmiştir. Değişiklikle; "Her türlü inşaat ve tesisat dâhil yapım işlerine dair yapı müteahhitlerinin iş gruplarına, ihtisaslaşmalarına ve yüklenilecek işin büyüklüğüne göre sınıflandırılmasına ve bunların sahip olmaları gereken asgari eğitim, iş tecrübesi, teknik donanımı ve kapasitesi, mali durumu, idari yapısı ve personel şartları ile niteliklerine, yapı müteahhitlerinin denetlenmesine kayıtlarının tutulmasına ve değerlendirilmesine, mimar ve mühendis ünvanlı şantiye şefi çalıştırılması mecburi ve yapı müteahhidi olmaksızın da yapılması mümkün olan yapılara, şantiye şeflerine yapım ve denetim işlerinde istihdam edilecek fen adamlarına ve yetki belgeli ustalara ilişkin usul ve esaslar ile diğer hususlar, Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Mesleki Yeterlilik Kurumu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu, Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği görüşleri alınarak; "Bakanlıkça çıkartılacak yönetmelikte belirlenir" denildiği, İmar Kanunu'nda 5940 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikle müteahhitler için yetki belgesi zorunluluğu getirilmiştir. Bu belgeleri düzenleme yetkisi ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na verilmiştir. Getirilen yetki belgesi zorunluluğu 01.01.2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu düzenleme ile zımnen de olsa, iş gruplarına, ihtisas alanlarına ve işin büyüklüğüne göre sınıflandırılma yapılması, eğitim, iş tecrübesi, teknik donanımı ve kapasitesi, mali durumu, idari yapısı ve personel şartları kriter olarak belirtilerek müteahhitlerin belgelendirilmesi öngörülmektedir.

16 Aralık 2010 tarihli ve 27787 sayılı Resmi Gazete ile yayımlanan "Yapı Müteahhitlerinin kayıtları ile Şantiye Şefleri ve Yetki Belgeli Ustalar Hakkında Yönetmelikle" ile de; Yapı müteahhitlerine yetki belgesi numarası verilmesi zorunluluğu getirilmiştir. Yönetmelik ile yapı müteahhitlerinin kayıtlarının tutulmasının amaçlandığı, yetki belgesi numarası ile de; Bu yönetmelik uyarınca yapı müteahhitlerinin kayıt altına alınmasına ve yapı kullanma izin belgesinin ilgili hanesine yazılacak olan numaranın" kast edildiği görülmektedir.

Müteahhidin yetki belgesine sahip olabilmesi için ilgili müdürlüğe; belirlenen başvuru formunu doldurularak, bağlı olduğu meslek odasına kayıt belgesini, şirket sözleşmesinin yayınlandığı Ticaret Sicil Gazetesi'nin aslı ile birlikte vermesi kayıt için yeterli görülmektedir.

Söz konusu yönetmelik, kayıt tutularak numara verilmesi ve müteahhidin sorumluluğunun belirtilmesi dışında müteahhitlik kriterlerinin belirlenmesine yönelik bir açılım getirememektedir. Bu nedenledir ki acilen inşaat sektöründe üretim yapabileceklerin hangi kriterlere ve standartlara sahip olmaları gerektiği belirlenmesine ihtiyaç vardır.

Firmaların sahip olmaları gereken asgari mesleki ve teknik yeterlilik kriterleri sektörde kalıcılığı hedefleyen, sorumluluk taşıyan meslek mensupları ile birlikte tespit hususu birinci derecede sektörün önceliği olmalıdır. Sonuç olarak müteahhitlik tanımı ve sektörde faaliyet gösterecek firmalarla ilgili kriterler, sınıflandırma ve sertifikasyon yöntemlerini sektörün ve kamunun ortak çalışmasını gerektirmektedir.

B. YURT DIŞI MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ ⁴

Yurtdışı müteahhitlik hizmetleri 2003 yılından itibaren büyük bir ivme yakalamıştır. Bu potansiyelin korunması ve artırılması için zaruri görülen destek ve düzenlemeler aşağıda özetlenmiştir.

Yurt Dışı Müteahhitlik Firmaları Objektif Kriterler Ve Standartlar Çerçevesinde Sınıflandırılmalıdır

Bugün pek çok ülkede Türk müteahhitleri istenen kalite ve zamanda iş teslim etmeleri ile tercih nedeni olmuşlardır. Ancak YDMH tarihimizde kötü örnekler de olmuş, bu durum ise bazı ülkelerde imajımızın zedelenmesine yol açmıştır. Bu bedeli, kaliteli işler üretmiş firmalarımız da ödemiştir.

Uluslararası pazarlarda rakip olan ülkelerin kendi firmalarına sağlamış oldukları destek ve teşvikler incelenmelidir. Bu ülkelerin firmaları aynı ihalede birbirleri ile rekabet etmemektedir. Ancak yurtdışında pek çok Türk firması aynı ihaleye katılarak fiyatları çok düşürmektedirler. Bunu önleyecek sistemler teşvik edilmelidir.

Çözüm Önerisi:

20 Temmuz 2007 tarihli Resmi Gazete'de "Yurt Dışı Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Konseyi Kurulması" na ilişkin 2007/20 sayılı Başbakanlık Genelgesi yayımlanmıştır. Genelge ile "Sektörün uluslararası hizmet ticaretinin gereklerine uygun olarak ülkemiz ekonomisi yararına düzenlenmesi, desteklenmesi ve geliştirilmesi" hedeflenmiştir.

Genelgede ayrıca "Müteahhitlik ve teknik müşavirlik firmalarının, yurt dışında gerçekleştirecekleri faaliyetler kapsamında Konsey tarafından belirlenecek mali, teknik ve performansa dayalı objektif kriterler ve standartlar çerçevesinde sınıflandırılması ve

⁴ <http://www.omsan.com.tr/upload/kutuphane/kutup103.pdf>

firmaların faaliyetlerinin, dış pazar analizleri de dikkate alınmak suretiyle, bu sınıflandırmaya göre yürütülmesini temin etmeye yönelik düzenlemelerin gerçekleştirilmesi ile sektörün yurt dışı faaliyetlerine ilişkin her türlü uygulamaların bu düzenlemelere uygunluğunun kontrol edilmesi,” yönünde düzenleme yer almıştır.

Firmalarımız mali, teknik ve performansa dayalı objektif kriterler ve standartlar çerçevesinde sınıflandırılmalıdır. YDMH ve Teknik Müşavirlik Hizmetlerinin yasaklamaya değil kapasite, yeterlilik, mali güç ve uluslararası tanınırlık açısından bulundukları konuma uygun teşvik ve devlet garantisine ihtiyacı vardır.

Bu durumda Kamu ve Özel Sektör tarafı olarak sivil toplum kuruluşları ile bir kurul oluşturmalı ve ülkemizi gerçek anlamda temsil edecek, istihdam yaratacak, döviz girişi sağlayacak ve yeni işlerin önünü açacak kişi, kurum ve kuruluşlar ile şirketlere destek verilmelidir.

Kriterleri taşıyan firmalara;

- Eximbank kredilerinin öncelikli kullanımı,
- Teminat mektuplarının temininde kolaylık ve komisyon oranlarında devlet desteği
- Politik risk sigortası yapılması
- Geçici ihracat/ithalat belgesi,
- İşçi istihdamındaki teşvikler,
- İşçileri mesleki yeterlilik sınavlarından geçiren işverenlere istihdam avantajları ve bu çalışmaların sosyal güvenlik primlerinin işsizlik fonundan karşılanması, gibi desteklerde öncelik ve üstünlük sağlanmalıdır.

Yeni İş İmkânlarının Kaçırılmaması İçin Teminat Mektubu Sorunu Çözülmalıdır

İnşaat sektöründe faaliyet gösteren firmalar teminat mektubu temininde; şirket limiti, banka limiti ve ülke limiti gibi kısıtlamaların yanı sıra şu sorunları yaşamaktadır. Ulusal bankalarımızın düzenlediği teminat mektupları, bazı ülke işveren idareleri veya ilgili ülke bankaları tarafından kabul edilmemektedir. Bankacılık sektöründe ulusal sermayeli bankaların payı yüzde altmışlar seviyesine gerilemiştir. Piyasanın yaklaşık yüzde kırkına sahip uluslararası bankalar ise üyelerimizi desteklemekte çok istekli değildir. Uluslararası bankalardan elde edilen teminat mektubu komisyonları çok yüksektir. Rekabet nedeniyle düşük karlarla çalışmak zorunda kalan firmalarımız, kazandıkları ihalelerin sözleşmelerini teminat mektubu bulamadıkları için imzalayamamakta, yeni iş fırsatları bazen sadece bu nedenle kaçırılmaktadır. Finans ve bankacılık sisteminin son dönemde küresel ölçekte yaşadığı sorunlar, sektörümüzün zaten var olan bu sorununu, kronik hale getirmiştir.

Çözüm Önerisi:

“Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelik” hükümleri uyarınca, halen bankalar gayri nakdi krediler için yüzde 40 oranında karşılık ayırmak zorundadırlar. Bankaların bir araya gelerek verdikleri teminat mektuplarında bu oran, 12 Kasım 2008 tarihinde Yönetmelikte yapılan değişiklikle yüzde 20’ye çekilmiş bulunmaktadır.

Ancak %20 oranının kullanımı için Yönetmelikte yapılmış olan düzenleme, gerçekleşmesi son derece güç koşullara bağlanmıştır.

YDMH’de gayri nakdi krediler geri dönme riski düşük (yaklaşık % 1) kredilerdir. Bu nedenle ayrılması zorunlu karşılık oranları, bankaların tek başına verdikleri kredilerde yüzde 10, konsorsiyum oluşturmaları halinde ise yüzde 5 olarak uygulanmalı, yönetmelikte bu yönde değişiklik yapılmalıdır. Ziraat, Halk Bankası gibi kamu bankaları ile Vakıfbank’ın, YDMH’ne yönelik verecekleri teminat mektupları için acil olarak, inşaat sektörüne yönelik teknik altyapıyı haiz, özel teknik birimler oluşturmaları ve bu bankaların atıl kaynaklarının YDMH’ne kanallanarak, en azından gayri nakdi kredi kullanımları ile destek vermeleri sağlanmalıdır. Yurtdışı müteahhitlik sözleşmelerini, politik ve ticari risklere karşı güvence altına alacak bir sigorta sistemi kurulmalıdır.

Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri “Hizmet İhracatçısı” Olarak Kabul Edilmelidir

Ülkemizde YDMH haricindeki ihracata uzun yıllardır, dış ticaret ve mali mevzuat çerçevesinde çok ciddi destekler sağlanmaktadır. Yurtdışı müteahhitlik hizmetleri, teknik olarak “ihracat” kabul edilmemektedir. Bunun sonucunda ise faaliyetlerini, ihracatçılara sağlanan desteklerden yoksun ve tek başına sürdürmek zorunda kalmaktadır.

Yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinde; sektörün “hizmet ihracatçısı olarak kabul edilmesi ve ihracatçılara sağlanan desteklerden aynı şekilde yararlandırılması” konusunun tartışmaya açılması, artı ve eksi yönlerinin ortaya konulması gerekmektedir.

C. İNŞAAT SEKTÖRÜNDE İSTİHDAMIN TEŞVİKİ ⁵

Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetlerinde Sorunlar Ve Çözüm Önerileri

Son dönemde iş miktarları ve proje büyüklükleri artmış olmasına rağmen, çalıştırılan Türk işçisi sayısında azalma meydana gelmiştir.

Yurtdışı İstihdama Yönelik Teşvik Sistemi Oluşturulmalıdır

Üye firmalarımızın gelen görüşler çerçevesinde aşağıda aktarılan önerilere yönelik bir düzenleme yapılması halinde mevcut yurtdışı istihdam kapasitesinin en az yüzde elli oranında artış göstereceği değerlendirilmektedir. 506 Sayılı Kanun ve 5510 Sayılı Kanun Dönemindeki Prim Yükü; 506 sayılı Kanun çerçevesinde, Sosyal Güvenlik Anlaşması olmayan ülkelere giden işçiler için uygulama, topluluk sigortası ya da isteğe bağlı sigorta seçenekleri ile yürütülmüş olup, her ikisi için de prim oranı %25 olarak uygulanmıştır. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun ilgili hükümlerinin 2008 yılı Ekim ayı başı itibarıyla yürürlüğe girmesiyle birlikte, Türk firmalarının önündeki topluluk sigortası ve isteğe bağlı sigorta seçeneği ortadan kalkmış; artık sosyal güvenlik anlaşması olmayan ülkelere gönderilen Türk işçileri hakkında Kanun’un 5 (g) maddesi uygulanmaya başlanmıştır.

Anılan Kanun’un 5(g) maddesinde yer alan düzenleme şöyledir: “...ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelere iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak

⁵ <http://www.invest.gov.tr/tr-TR/investmentguide/investorsguide/Pages/Incentives.aspx>

üzere götürülen Türk işçileri hakkında, kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır. Bu sigortalıların uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmak istemeleri halinde, ayrıca genel sağlık sigortası primi alınmaksızın, haklarında isteğe bağlı sigorta hükümleri uygulanır...” Uygulamada isteğe bağlı sigorta primleri ile Genel Sağlık Sigortası İşçi Payını da hukuken olmasa bile fiilen işverenler üstlenmek zorunda kaldıkları için, 506 sayılı Kanun döneminde %25 olan prim yükü %36,5’e yükselmiş ve işgücü maliyeti % 11,5 oranında artmış bulunmaktadır.

Yurtdışı İstihdamda Teşvik Uygulaması Talepleri

Yurtdışına gidecek işçiler için öncelikle mesleki yeterliliklerinin belirlenmesi amacıyla ölçme değerlendirme sınavı yapılması, Sınavda başarısız olanların eksik oldukları alanlarla ilgili eğitime yönlendirilmeleri, Bu sınavda başarılı olanları istihdam edecek işverenlere, 5 yıldan fazla olmak üzere ve işçi yurtdışında çalıştığı sürece; 5510 sayılı Kanun’un 80 ve 81’inci maddeleri uyarınca prime esas kazançları üzerinden hesaplanan kısa vadeli sigorta kolları ve genel sağlık sigortasına ilişkin sigorta primlerinin işçi ve işveren hisselerinin tamamı ile aynı Kanun’un 5’inci maddesinin g bendi ve 52’inci maddesi kapsamında tabi olacakları uzun vadeli sigorta kollarının prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanacak primlerin tamamının İşsizlik Sigortası Fonu’ndan karşılanması için çalışma yapılması hususu önem arz etmektedir. SGK primlerinin teşvikinin yanı sıra değerlendirilmesi gerektiği düşünülen diğer hususlar;

Yukarıda sözü edilen teşvikten yararlanmak üzere ölçme-değerlendirmeye tabi tutulan ancak eksiklikleri bulunanlara yönelik düzenlenecek eğitimler ve eğitim süresince işçilere verilecek harçlıklar ile eğitim sonrasında, eğitim sürelerinin iki katı süreyle bu işçilerin stajyer statüsünde kabul edilerek, sigorta primleri ve kısmi ödemeli olarak ücretlerinin ödenmesi olarak özetlenebilecek Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın yurt içi istihdamda uyguladığı benzer uygulamalardan yararlanmaları sağlanmalı ve giderleri, eğitim ve staj süresi birlikte en çok bir yıl süreyle İşsizlik Sigortası Fonu’ndan karşılanmalıdır.

İŞKUR tarafından yurtdışı istihdama yönelik düzenlenecek kurslara öncelik tanınarak, kamuoyunun bu yönde bilgilendirilmesi sağlanmalı ve pilot çalışmaların uygulamaya geçişini takiben yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yürütülmelidir. İŞKUR’la birlikte önemli ölçüde çalışmaları tamamlanmış olan, işçilerle tek tek iş sözleşmesi uygulaması yerine, “işverenle-İŞKUR arasında imzalanacak yurtdışı istihdam taahhütnamesi” çalışmasının uygulamaya geçirilmesi ve yurtdışına gidecek işçilerin işlemlerinin bu kapsamda internet üzerinden yapılması sağlanmalıdır. Bu suretle her iş sözleşmesi için Kurum’a yapılan ödeme miktarı ortadan kalkacağından, işverenlerimiz açısından işgücü maliyeti azaltılmış olacaktır.

Yurtdışına giden Türk işçileri 5510 sayılı Kanun açısından hem 4/a hem de 4/b kapsamında kabul edilmekte ve 4/b statüsü nedeniyle sorunlarla karşılaşmaktadır. Hem “Sosyal Güvenliğin Tekliği” ilkesine uyum sağlanması, hem de 4/b’ye tabi olmaktan kaynaklanan sorunlarının giderilmesi amacıyla 4/a kapsamında sigortalı olmalarının temini yönünde düzenlenme yapılmalıdır.

Yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinin yoğun olarak yürütüldüğü ülkelerdeki istihdam sorunlarından biri de ülkelerin kendi işçileri lehine uyguladıkları belli oranda yerel işçi çalıştırılması zorunluluğudur. Bu ülkelerle yapılacak resmi görüşlerde ilk hedef olarak “bu kotaların %10’luk bölümünün Türk işçileri lehine kullanılması ve bu işçilerinde ölçme değerlendirme uygulamasında başarılı olmuş işçiler arasından seçilmesi” yönünde teklif sunulmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Her yıl yurtdışında en fazla istihdam sağlayan, firmalara “istihdam dostu özel ödülü” verilmeli ve bu firmaların bir sonraki yıl götürecekleri işçileri için ilave prim teşviki uygulaması yapılmalıdır. Halen yürürlükte bulunan sosyal güvenlik sözleşmelerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar yakından takip edilmeli ve sorunların çözümü hızlandırılmalıdır.

Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetlerinin Ağırlıklı Olduğu Ülkelerle Sosyal Güvenlik Anlaşmaları İmzalanmalıdır

5510 sayılı Sosyal Güvenlik Mevzuatında yurtdışında çalışan işçilerimizle ilgili olarak ikili bir ayırım yapılmıştır. Uygulama sosyal güvenlik sözleşmesi olan ve olmayan ülkeler olarak iki farklı biçimde sürdürülmektedir. Sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmış ülkelerdeki sorunlar göreceli olarak azalmış olup, bu alandaki çalışmaların hızlandırılmasında yarar görülmektedir. Hangi ülkelerle sözleşme imzalanacağı konusunda Ekonomi Bakanlığı yurtdışı müteahhitlik hizmetleri açısından hedef pazarlar olarak belirlediği ülkelerin esas alınması yerinde olacaktır. Bu çevrede Kara Afrika (Sudan, Etiyopya, Senegal, Kamerun, Kenya, Tanzanya, Gine ve Angola) Orta Asya (Kazakistan, Türkmenistan, Özbekistan, Kırgızistan, Tacikistan), Kafkaslar (Gürcistan ve Nahcivan), Balkanlar (Arnavutluk, Kosova, Bosna-Hersek) ve Orta Doğu (Suriye, Yemen, Irak) bölgelerinde yer alan ülkelerin öncelikli olduğu belirtilebilir.

Sözleşmelerin imzası kadar sözleşme hükümleri de çok özel önem taşımaktadır. İmzalanacak sözleşme hükümleri doğrultusunda ilgili ülkede sağlık hizmetlerinden “fiilen” yararlanılabilmesi de önemli görülen bir diğer husustur. Zira kimi ülkelerde iş kazası ve meslek hastalığı ve hastalık gibi kısa vadeli sigorta kolları gidilen ülke mevzuatına göre ödenmekte ancak ülke uygulamalarında gereken sağlık yardımlarının temini mümkün olamamaktadır. Bu da işverenlerimizin o ülkede hem sigorta primi ödemelerine hem de ayrıca işçilerine ilaveten sağlık yardımı yapmalarına yol açmaktadır.

İmzalanacak sözleşmeler ile 5510 sayılı Kanun’un yurtdışında istihdama ilişkin düzenlemelerinden daha dezavantajlı bir uygulamaya yol açılmamalıdır.

Yurtdışı İstihdamı Düzenleyen Sosyal Güvenlik Mevzuatı Tek Genelgede Birleştirilmelidir

Yurtdışında istihdam edilecek işçilerin sosyal güvenlikleri ile ilgili düzenlemeler çok sayıda yönetmelik ve genelge içinde ayrı ayrı düzenlenmiş durumdadır. Yurtdışı istihdamla ilgili bütün soruların cevaplarını içerecek tek bir “Yurt Dışı İstihdam Genelgesi” yayımlanmasının uygulayıcılar açısından son derece faydalı olacaktır.

Yurtdışında Çalışan Türk İşçileri İçin İşverenlerce Yapılmış Olan Sağlık Giderleri Kurum Tarafından Kısa Sürede Ödenmelidir

Yurtdışında çalışan Türk işçilerine ilişkin olarak 5510 sayılı Kanun’un 5’inci maddesinin (g) bendinde, ülkemiz ile sosyal güvenlik anlaşması olmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurtdışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçilerinin Kanunun 4’üncü maddesinin birinci fıkrası (a) bendi gereği genel sağlık sigortalısı sayılacağı hükme bağlanmış olup; Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği ve Genel Sağlık Sigortası Yönetmeliği’nin muhtelif hükümlerinde de sosyal güvenlik anlaşması olmayan ülkelerde çalışan işçilere işverenlerince yapılacak sağlık harcamalarının kurumdan tahsili düzenlenmiştir.

Üye firmalarımızdan alınan bilgilere göre yapılan sağlık harcamalarının kurumdan tahsili aşamasında uzunca bir süredir sıkıntılar yaşanmaktadır. Yaşanan sıkıntıların giderilmesi ve işverenlerin mağduriyetlerinin önlenmesi amacıyla Sosyal Güvenlik Kurumu’na müteaddit defalar Sendikamızca yazılı başvuruda bulunulmuş ve müracaatlarımıza sadece konunun mevzuat bazlı hükümleri çerçevesinde cevap verilmiş, ancak sorun çözülmemiştir.

Yurtdışında çalışanları için kısa vadeli sigorta prim ödeme yükümlülüğünü yerine getiren işverenlerimize, Kurum adına yapmış oldukları sağlık harcamalarının geri ödenmesi konusunda gerekli hassasiyetin gösterilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Yurtdışında Çalışacak İşçilerin Mesleki Niteliklerinin Belirlenmesi Ve Belgelenmesi Önemlidir

İstihdam açısından önem taşıyan konulardan bir diğeri de çalışılan ülkelerin giderek daha fazla biçimde, getirilecek işgücünün mesleki nitelikleri ve belgeli işçi çalıştırılması koşulu konusunda düzenlemelere yer verdiği, mesleki niteliğini belgeleyemeyen işgücünün istihdamına izin vermemektedir.

Bu kapsamda yurtdışı istihdama yönelik belgelendirme çalışmaları İNTES tarafından yürütülebilir. Ayrıca Bakanlık, İŞKUR, MYK VE İNTES ile birlikte eğitim programından oluşan eğitim programları hazırlanabilir.

Asgari İşçilik Oranları Teknolojik Değişimler Göz önüne Alınarak Güncellenmeli Ve Bazı İşler Açısından Kaldırılmalıdır

Asgari işçilik oranları uygulaması inşaat sektörünün önemli sorunlarından biridir. Oranların gelişen teknoloji ile uyumlu olacak şekilde güncellenmesi ve düşürülmesi gereği uzun zamandır talep edilmiş, Komisyon tarafından bu yönde teknik çalışmalar tamamlanmış olmasına rağmen oranların güncellenerek Resmi Gazete’de yayımlanması süreci tamamlanamamıştır.

Kamuya taahhüt edilen işlerin “asgari işçilik uygulaması dışında bırakılması”, kamu yatırımlarının gerçekleştirilmesi açısından da önemli görülmektedir. Toplu iş sözleşmesi uygulanan işyerlerinde asgari işçilik oranı uygulaması kaldırılmalıdır. Asgari işçilik incelemesi sonunda ortaya çıkan fark işçiliğe gecikme cezası ve zammı uygulanmamalıdır. Kesinleşmemiş bir borcun gecikmesinden ve buna dayalı olarak faizinden söz edilemez.

İnşaat işleri dışındaki işlere ait oran tespitinin mevcut Asgari İşçilik Tespit Komisyonu dışında bir başka komisyona yaptırılması gerektiği düşünülmektedir. Zira mevcut komisyon mühendis ve mimar üyelerden oluşmaktadır. Mesleki deneyim ve birikimleri dışındaki işlerde asgari işçilik oranı belirlemeleri halinde sağlıklı sonuç elde edilemeyecektir.

Güvenli İşyerleri, Primleri Düşürülerek Ödüllendirilmeli Ve Çeşitli Yöntemlerle Teşvik Edilmelidir

İş sağlığı ve güvenliği sisteminin yalnızca cezai yöntemlerle istenen sonucu sağlamadığı ortadadır. Avrupa’da iyi uygulamaların muhtelif yöntemlerle teşviki yönüne gidilmektedir. Benzer uygulamalara ülkemizde de ihtiyaç bulunduğu düşünülmektedir. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Madde 83 bu konuda göreceli bir imkan sağlamakta ancak maddenin devamında primlerin düşürülmesi değil yükseltilmesine yönelik koşullar ayrıntılı olarak sıralanmaktadır. 83’üncü maddenin ilk fıkrası şu şekildedir:

“Kısa vadeli sigorta kolları primi, yapılan işin iş kazası ve meslek hastalığı bakımından gösterdiği tehlikenin ağırlığına göre tespit edilir. İş kolları tehlikenin ağırlığına göre sınıflara, bu sınıflarda özel iş şartlarına ve tehlikeyi önlemek için alınmış olan tedbirlere göre derecelere ayrılır.” Madde de yer alan “tehlikeyi önlemek için alınmış olan tedbirlere göre derecelendirilen” işyerleri içinde, belli süre iş kazasının meydana gelmemesi halinde işyerinde uygulanan primler kademeli olarak indirilmelidir. Öte yandan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Teftiş Kurulu tarafından yapı işyerlerine yönelik olarak iş sağlığı ve güvenliği denetimleri gerçekleştirilmektedir.

Teftişlerde eksik uygulamaları nedeniyle kapatılan çok sayıda inşaat işyeri de bulunmaktadır. Kötü uygulamaların en ciddi şekilde cezalandırıldığı bir ortamda, az sayıdaki iyi uygulama sahibinin desteklenmesi, kamuoyuna bu başarıları ile takdimi son derece önemli görülmektedir.

İş sağlığı ve güvenliğinin cezai yönü kadar özendirici yönüyle de ortaya konulması; firmaların moral ve özgüvenlerinin tazelenmesi ile bu alandaki çalışmalarını güçlendirecek, diğer firmalar açısından ise özendirici ve teşvik edici bir altyapı oluşturacaktır.

D. KAMU İHALE KANUNUNA İLİŞKİN SORUNLAR

Aşırı Düşük Teklif Sorgulamasında Yaşanan Sorunlar

Aşırı düşük teklifler 2886 sayılı Kanun döneminde olduğu gibi yaşanmaya devam etmektedir. 4734 sayılı Kanun aşırı düşük teklifler konusunda ihale komisyonlarına yetki vermiş, gerçekçi olmayan aşırı düşük tekliflerin reddedilmesini istemiştir.

Kanunun 38 inci maddesine hükmüne göre ihale komisyonu aldığı tekliflerle ilgili olarak;

- Aşırı düşük teklifleri tespit etmek,
- Tespit ettiklerini sorgulamak,
- Sorgulama sonucunda açıklamalarını yeterli bulmadıklarını reddetmek,

İşlemlerini sırasıyla gerçekleştirmek zorundadır. Bu inceleme ve değerlendirmeyi yaparak varsa aşırı düşük teklifleri tespit etmek ve sorgulamak ihale komisyonunun takdir alanında kalan bir çalışma olmayıp, ona görev olarak verilen ve mutlaka yapılması gereken işlemler niteliğindedir.

Çözüm Önerileri

Kanunun konuya ilişkin düzenlemesi esasen ihale komisyonlarına bir mesajı da içermektedir: “bu teklifleri reddetmeden önce...” Kanunun aşırı düşük tekliflere mesajı açıktır. Bu teklifler kural olarak red edilir, ama teklif sahiplerinin teklifle ilgili açıklamaları alınır. Bu çerçevede teknik ve bilimsel açıdan aşırı düşüklüğü kanıtlanmış ve yapılan açıklamalar yetersiz bulunmuş bir teklifin reddedilmesi konusunda ihale komisyonunun her hangi bir tereddüt ve endişe taşımasına mahal yoktur. Tersine, kamu yararı ve komisyon sorumluluğu bakımından riziko teşkil eden ve endişe sebebi olabilecek uygulama böyle bir teklif sahibine ihalenin verilmiş olması halidir. Tekliflerin değerlendirilmesinde ihale komisyonlarına somut kriterler verilebilmesi de bu kapsamında önem taşımaktadır.

4734 sayılı Kanun’un aşırı düşük teklifleri düzenleyen 38’inci maddesinde de bir değişiklik yapılarak sınır değer altındaki tekliflerin değerlendirme dışı bırakılmasına yönelik bir sistem oluşturulmalıdır.

İhalelerin zaman kaybetmeksizin neticelenmesi ve yatırımların zamanında tamamlanabilmesi için 4734 sayılı Kanun’un 38’inci maddesine “ihale komisyonu verilen teklifleri 37’inci maddeye göre değerlendirdikten sonra diğer tekliflere ve idarenin tespit ettiği yaklaşık maliyete göre teklif fiyatı aşırı düşük olan teklifleri değerlendirme dışı bırakır” şeklinde ilave yapılmalıdır.

Belli İstekliler Arasındaki İhale Usulünde Ön Yeterlilik İncelemesinde Mesleki Ve Ekonomik Kriterlerin En Üst Sınırlardan İstenilmemesi

Belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihalelerde, teklif vermeye davet edileceklerle ilişkin sıralama kriterleri ile puanlama yöntemi “Belli İstekliler Arasında İhale Usulü ile İhale Edilen Yapım İşlerinde Uygulanacak Tip Ön Yeterlik Şartnamesi”nin puanlama kriterleri başlıklı (7.9) maddesine ait (17) nolu dipnotta ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Bahse konu dipnotta yer alan mesleki ve teknik kriterleri dikkate alan idareler bu tür ihalelerde iş deneyim belgelerini yaklaşık maliyetin iki katı olarak talep etmektedir. Ayrıca idareler bu fasıldan isteklinin tam puan alabilmesi için istenilen iş deneyim belgesinin üç katı tutarında benzer olmayan işlerden belge talep etmektedir. Bu talepler bahse konu ihalelerde rekabeti azaltıcı ve hakkaniyete aykırı sonuçlara sebep olmaktadır.

Ekonomik Ve Mali Yeterlilik Kriterlerinin Yükseltilmemesi Ve Hatta Düşürülmesi Gereği

Kamuya üstlenilen işlerde yüklenicilerin ekonomik kaynaklarının temelini, üstlenilen işlere ayrılan ödenekler oluşturmaktadır. Özellikle firmanın inşaat dışı bir faaliyeti bulunmadığı durumda ise ekonomik kriterlerinin tek belirleyicisi yine devlet olmaktadır.

Bu durum göz önünde bulundurularak, ekonomik ve mali yeterlilik kriterlerinde herhangi bir yükseltmeye gidilmemesi ve hatta mevcut kriterlerin mümkün olduğu ölçüde düşürülmesi uygun olacaktır.

Devir Edilen İşlerde İş Deneyim Belgesi Düzenlenmesi

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "İş deneyimini gösteren belgeler" başlıklı 39'uncu maddesinin 1/d bendine göre "d) Devredilen işlerde, devir öncesindeki veya sonrasındaki dönemde ilk sözleşme bedelinin en az % 80'inin gerçekleştirilmesi şartıyla, ilk ilan veya davet tarihinden geriye doğru son on beş yıl içinde geçici kabulü yapılan, belgelerden söz edilmekte, Belge düzenleme koşulları başlıklı 44'üncü maddesinin 3/a bendinde ise "Devir öncesinde veya sonrasındaki dönemde işin ilk sözleşme bedelinin en az % 80'i oranındaki kısmını gerçekleştiren yüklenicilere "yüklenici iş bitirme belgesi," düzenleneceği hükme bağlanmaktadır. Bu hükümler çerçevesinde devam eden ve devir edilen işlerde de işin %80'lik ölümünün tamamlanması koşulunun aranması, kimi devir alan yükleniciler açısından hakkaniyete aykırı sonuçlara neden olmaktadır.

Devirden sonra işin bütünü üzerinden 15 yıl süreyle sorumluluk taşıyan firmanın, bu işle ilgili deneyim belgesi kullanamamasına neden olan mevzuat hükümlerinin ortaya çıkardığı bu haksızlığın yeniden değerlendirilmesi talep edilmektedir.

Sektörün AB Uyum Sürecinde Geldiği Nokta, Karşılaştıkları Uyum Sorunları

Yurtdışında yapılan işlerin belgelerinin tasdikinde önemli sorunlar yaşanmaktadır. Suudi Arabistan, Afganistan, Irak, Ürdün vb. ülkeler Lahey Sözleşmesine taraf olmadığı için Apostil onayı yapılamamaktadır. Bu ülkelerdeki Türk Büyükelçilikleri ise belgelerin tasdikinde farklı uygulamalar yapmaktadır. Belgenin, işin yapıldığı ülkenin Türkiye'deki Büyükelçiliği'ne tasdik ettirilmesi durumunda ise, o Büyükelçilikler önce Türkiye Dışişleri Bakanlığı onayı istemekte, Dışişleri Bakanlığı ise bu onay talebini reddetmektedir. Yurtdışındaki Türk Büyükelçiliklerinde yaptırılan farklı onay işlemlerinin, idarelerce ve KİK tarafından kabul edilip edilmeyeceği konusu, önemli bir belirsizlik yaratmaktadır. Bu konuda kanımızca yapılması gereken, KİK ve Dışişleri Bakanlığı'nın ortak çalışması sonucu, tüm Türk Büyükelçiliklerinin bilgilendirilerek, ortak bir tasdik sisteminin oluşturulmasıdır.

AB Uyum Sürecine Yönelik Sektörde Yürütülen Faaliyetler

Türk firmaları yurtdışında üstlendikleri işler ile marka haline gelmiş ulusal firmalarımızın bulunması gurur vericidir. Sektörün teknik, mimari, estetik ve tasarım vb. özellikler açısından işveren taleplerini karşılamada temel bir sorunu bulunmamaktadır. Sektörün önemli dezavantajı ölçek sorunudur. Batılı rakiplerle karşılaştırıldığında Türk müteahhitlik, mühendislik, mimarlık ve teknik müşavirlik firmalarının boyutları küçük kalmaktadır. Sektörün kırılgan ve dünya ölçeğinde sınırlı sayılacak finansal kapasitesi ve kamu tarafından finansal olarak yeterli biçimde desteklenmemesi, teknik kapasitesini güçlendirmesini de engellemektedir. İnşaat sektörünün nitelikli temsilcileri teknik, mimari, estetik ve tasarım vb. konularda AB üyesi firmalarla kıyaslandığında çok ciddi bir performans sergileyebileceklerini tamamladıkları projelerle ispat etmişlerdir.

AB'ye uyum sürecinde inşaat sektörü ile doğrudan ya da dolaylı ilgili müktesebatları, konular itibariyle aşağıdaki alanları kapsamaktadır:

İlgili konular şunlardır:

- Kamu Alımları (Public Procurement)
- Teknik Uyum (Technical Harmonisation)
- Altyapı (Infrastructure) yatırımları
- Çevre (Environment)
- Enerji
- Mesleki Eğitim ve Sertifikasyon (Vocational Training and Recognition)
- Teminatlar ve Yükümlülükler (Guarantees and Liabilities)

Türk inşaat sektörü yurt dışında önemli projeler üstlenmektedir. Yurtdışı projelerde, çalışanların sahip oldukları yeterlilikleri güvenilir bir ölçme ve değerlendirme sistemi yoluyla belgelendirmeleri şartı aranmaktadır. Aranan bu koşullar nedeniyle, yurt dışındaki işçiler için Türk işgücüne önemli istihdam olanağı yaratılamamaktadır. AB sürecinde işçilerin eğitimi ve sertifikalandırılması zorunlu hale gelecektir.

Bu amaçla Meslek Standartlarını geliştirme ve bu çerçevede verilecek eğitimler konusunda yoğun çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

SEKTÖRÜN REKABET GÜCÜNÜN ARTTIRILMASI VE VERİMLİLİK

İnşaat sektörü yurt içinde ve yurt dışında ürettiği yapılarla bu gün çok önemli bir noktaya gelmiştir. Özellikle Dünya çapında en büyük firmalar arasına giren temsilcileri ile bir çok ülkeye göre karşılaştırmalı üstünlüğe sahiptir.

Bu firmalar son teknolojileri kullanan, finansal yapıları güçlü ve nitelikli yetişmiş iş gücüne sahip firmalardır. Türk inşaat firmaları arasında bu gün inşaatın hemen her alanında üretim yapmış deneyim sahibi firmalar bulunmaktadır.

Ancak sektörün zayıf yanları rekabet gücümüzü olumsuz etkilemektedir. Başta müteahhitlik sektörüne girişin hiçbir sınırlamaya tabii olmaması nedeniyle ülkemizde çok sayıda firmanın varlığı, sektörde haksız rekabete yol açmaktadır.

Türkiye’de kaç müteahhit olduğu bilinmemektedir. Sektöre girişlerde yeterli denetim yapılmamakta, hiçbir koşul bulunmamaktadır. Ülkemizde müteahhitlik için sayısı 100.000 ile 300.000 arasında değişen rakamlar telaffuz edilmektedir. Sektörde rol alan kuruluşlar açısından asgari koşulların bulunmayışı, bu tablonun ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca “Yapı Müteahhitlerinin Kayıtları ile Şantiye Şefleri ve Yetki Belgeli Ustalar Hakkında Yönetmelik” kapsamında oluşturulan Yapı Müteahhitlik Bilişim Sistemi ile Yapı Sistemine tabi inşaat yapan ve tesisat müteahhitlerinin kayıt altına alınması ile faaliyette bulunan müteahhitler hakkında bilgi edilebilecektir.

Önüne gelen herkesin müteahhit olabildiği bir ortam, iş alabilmek için kıyasıya bir fiyat rekabeti ile sonuçlanmaktadır.

Fiyat rekabetleri nedeni ile düşük kar marjları ile çalışılması firmalarımızın cirolarının yetersiz kalmasına neden olmaktadır. Mali yapıların güçsüzlüğü, yasal alt yapıların yetersizliği, sözleşme yöntemlerindeki eksikliklerden kaynaklanan aksaklıklar, ağır vergi yükleri rekabet gücümüzü zayıflatmaktadır

Özellikle yurt dışı müteahhitlik hizmetlerinde Devlet tarafından yeterli destek ve teşvik sisteminin olmaması iş kapasitemizi sınırlandırmaktadır.

Sektörün Güçlü Yönleri

Türk inşaat sektörünün Dünyanın her yerinde, her iklim koşulunda kaliteli işler üretebilecek kapasitesi vardır:

Sektörün güçlü yanları aşağıda yer almaktadır. Buna göre:

- Güçlü, güncel makine ve ekipman parkı
- Deneyimli ve yetenekli teknik personel
- Teknolojik imkân ve bilgi birikimi
- Yeterli yerli makine ve malzeme yan sanayi
- Uluslararası ihale ve iş deneyimi
- Değişik iş dallarında deneyim ve uzmanlık
- Merkezi karar alma süreçleri ile maliyet odaklı faaliyet ve esneklik
- Hızlı iş yapabilme ve mobilizasyon yeteneği
- Yüksek risk alma potansiyeli,
- Yatırım potansiyeli yüksek ülkelere coğrafi yakınlık ve lojistik üstünlük
- Maliyetlerin belirli limitlerin içinde tutulabilmesi,
- Büyük sermayelere gereksinim duymadan ve hızlı şekilde hareket edebilme,
- Yurtdışında lokal ihtiyaçların iyi tanınması ve yerel otoritenin işleyişini ve mekanizmalarının yabancılarla göre daha iyi bilinmesi,
- Değişik şartlara hızlı uyum sağlayabilme yeteneği,
- İnisiyatif alabilme yeteneği,
- İş yapma ve aldığı işi bitirme kararlılığı

Zayıf Yönleri

- Sektöre giriş-çıkışın kolay olması nedeniyle müteahhit sayısının fazlalığı,
- Müteahhit sayısının fazlalığının iş hacimlerinin daralmasına neden olması,
- Bürokratik engellerin fazla olması,
- İşçilik maliyetlerinin yüksek olması,
- Sertifikalı işçi sayısının az olması,
- Finansman altyapısının zayıf olması,
- Ar-Ge faaliyetlerinin yetersiz olması,
- Sektörün arkasında yer alacak özel ya da devlet kaynaklı finansman ve sigorta imkânlarının kısıtlılığı ve devlet desteği eksikliği,
- Sözleşme ve risk yönetimi sorunları
- Müşavir firmaların yeterli büyüklüğe ulaşmamış olması,
- Özellikle yurt dışı işlerde Teminat mektubu temininde güçlükler ile karşılaşılması,
- Yurt dışı inşaat işlerinde gidilen ülkelerin mevzuatları konusunda bilgi eksiklikler
- Aşırı düşük fiyat tekliflerin kar marjlarını düşürmesi ve sistemde büyük firmaların varlığının zayıf kalması

Fırsatlar

- 2023 hedefleri ve güçlü ekonomiye geçiş sürecinde inşaat sektörü açısından kalıcı ve hızlı bir iç talep artışı mümkün olabilecektir.
- “Gelişmekte olan ülke” sıfatıyla potansiyel alt ve üst yapı talebi,
- Kuzey ve Ortadoğu bölgesindeki gelişmeler nedeniyle yüksek iş potansiyeli ve bölgede sahip olunan geçmiş tecrübeler,
- Artan nüfus şehirleşme ile paralel konut ve altyapı talebi,
- AB üyeliğine geçiş kapsamında bu ülkelerde müteahhitlik hizmetleri verme şansı.

Tehditler

- İçinde bulunduğumuz dönemde dünya ekonomisindeki dalgalanmaların doğrudan doğruya ülkemiz ekonomisini etkilemesi nedeniyle geleceğe ilişkin öngörülerinin olumsuz etkilemesi nedeniyle tüketim eğilimini azaltması,
- Kamu İhale Kanunu ve uygulamalarının çözümleyemediği aşırı düşük tekliflerin sektör karlılığını dolayısıyla sermaye birikimini engellemesi,
- Düşük fiyatların “iş ahlakı ve etiği”ni de olumsuz etkilemesi ile inşaat kalitelerinin düşmesi,
- Ülkede “müteahhit” kavramı ile ilgili bir tanımın ve sınırlamaların olmaması,
- Emtia fiyatlarının artması

2023 YILI İNŞAAT VE TESİSAT SEKTÖR HEDEFİ

Cumhuriyet’in 100. yılının kutlanacağı 2023’e doğru 2 trilyon TL düzeyinde, diğer bir ifade ile 1,5 trilyon dolara yakın bir ekonomik büyüklüğe ulaşma hedefi konulmuştur.

Bu büyüme hedefine ancak inşaat sektörüne yapılacak yatırımlar ile gerçekleştirilebilecektir. Sektörün GSYH büyümesindeki katkısının yükseltilmesi gerekmektedir. Bu nedenle Türkiye’de özel sektör ve kamu sektörü tarafından gerçekleştirilen toplam sabit yatırımların her yıl reel olarak en az yüzde 15 artması gerekirken, **inşaat sektörü yatırımlarının da en az yüzde 20’lik bir artış yakalaması gereğidir.**

2023 yılında yurtdışında firmalarımızın kurumsallaşması, AR-GE faaliyetlerine daha fazla pay ayrılması, yeni teknolojileri ön plana çıkartan projeler geliştirilmesi, böylece yurtdışında gelişmiş ülke pazarlarına da girilebilmesi hedeflenmektedir.

Bu amaçlarla Türk Müteahhitlerinin yurt dışında üstlendikleri iş hacminin 2015 yılında 50 milyar dolara, 2023 yılında ise 100 milyar dolara çıkartılması ve uluslararası düzeyde en büyük 100 müteahhitlik firması arasında asgari 20 Türk firması ile yer almak hedeflenmektedir.

KAYNAKÇA

Ekonomik Görünüm Raporu, T.C Ekonomi Bakanlığı, Nisan 2014

İnşaat Sektörü Analizi, Türkiye Mütcahitler Birliği, Nisan 2013

Türkiye İnşaat Sektörünün Gündemi, 2013 İnşaat Yöneticileri Araştırması, KPMG

Türk Mütcahitlerin Yurtdışı İşleri ve İnşaat Malzemeleri Sektörü, OMSAN Lojistik

İMSAD Sektör Verileri Raporu, İnşaat Malzemeleri Sanayicileri Derneęi, 2013

Sektör Raporları, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, 2012